

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SVMMO PON=||TIFICE,|| QVINQVE LIRBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

IX. Non pugnare cum verbo Dei, vt vnus homo sit princeps Ecclesiasticus
& Politicus simul.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53860)

sententia & re iudicata, in sexto. Idem etiam Innocentius IV. dedit Regi Lusitanię coadiutorem quendam, qui regnum administraret; quandoquidem regis negligentia & res publica, & religio in Lusitania detrimentum patiebatur. Id habetur cap. Grandi, de supplenda negligentia pralatorum, in sexto.

DVODECIMVM est CLEMENTIS VI. qui Ludovicum VI. imperatorem à Ioanne XXII. & Benedicto XII. excommunicatum deposuit. Cuius historiam vide apud Pighium lib. hierar. Eccles. 5. cap. 14. & 15. & apud Robertum Arboricensem tomo 2. theoremate 7. de utroque gladio.

Argumenta aduersariorum partim soluta sunt in 2. lib. de Pontifice, partim ex dictis nullo negotio solui possunt. Vide Ioannem de Turrecremata lib. 2. summa, cap. vi. & penultimo, & Albertum Pighium lib. 5. cap. 15. qui soluunt argumenta quaedam, sed leuia, ac facilia.

CAPVT IX.

Non pugnare cum verbo Dei, ut vnus homo sit princeps Ecclesiasticus & politicus simul.

VANTVM ad tertiam partem quæstionis, quoniam aduersarij, duo quædam docent de temporali principatu summi Pontificis, quem habet: PRIMO, esse possessionem mero latrocinio occupatam; SECUNDO, etiamsi iusto titulo eum haberet, non posse illum iure retinere, quod pugnet cum principatu spirituali. Ita CALVINVS lib. 4. Instit. cap. II. §. 8. & II. Oportet nos probare vtrumque, nimirum posse Pontifici conuenire eiusmodi principatum, & re ipsa iuste habere & possidere, quod habet & possidet.

Igitur quod non repugnet, Pontificem simul esse principem spiritualem, & temporalem alicuius prouincię, probatur PRIMO exemplis Sanctorum, qui inueniuntur reges & principes fuisse. Nam in lege naturæ Melchisedech fuit Rex & Pontifex, vt patet ex Gen. 14. & Hebr. 7. immò etiam olim semper primogenitus, Rex & Pontifex erat, vt B. Hieronymus docet in quæstionibus Hebraicis in illud Gen. 49. *Ruben primogenitus meus.* Constat quoq; Noë, Abraham, Isaac, Iacob, pr-

præfuisse suis tam in iis, quæ ad religionem, quàm in iis, quæ ad politicam vitam pertinebant.

DEINDE Moses, & summus Princeps temporalis, & summus Pontifex fuit, vt ex diuinis literis perspicuum est. Nam Exod. 18. dicitur: *Sedit Moses, vt iudicaret populum.* Et cap. 32. Insuper occidi plurimos de populo propter peccatum idololatriæ. & cap. 40. Adoleuit Domino incensum, quod erat maxime proprium munus Pontificis, vt patet ex lib. 2. Paral. ca. 26. Item Leuitic. 8. consecrauit Moses Aaronem in sacerdotem, sanctificauit tabernaculum, & altare, obtulit sacrificia, & holocausta, quæ solus sacerdos facere potest. Itaq; PHILo lib. 3. de vita Moïsis, in vltimis verbis: *Hæc est, inquit, vita, hic existis Moïsis Regis, Legislatoris, Pontificis, Prophetæ.* Et GREGORIUS Nazianzenus in oratione ad Gregorium Nyssenum: *Moses, inquit, principum princeps, & sacerdotum sacerdos Aaron pro lingua stebatur.* Denique AVGVSTINVS de regno Moïsis ait quæst. 68. in Exod. *Sedebat, inquit, iudicialia sublimitate solus, populo vniuerso stante.* De pontificatu autem quæst. 23. in Leuitic. *Ambo, inquit, summi Sacerdotes erant, Moïses & Aaron.*

Præterea Heli & summus Pontifex, & iudex politicus fuit annis XL. vt patet ex lib. 1. Reg. cap. 1. & 4. Deniq; Machabæi, Iudas, Ionathas, Simon, Ioannes, & ceteri vsque ad Herodem simul Pontifices, & Duces politici fuerunt, vt patet ex lib. Machabæorum, & ex Iosepho lib. 12. antiq. & seq.

ProbatuR SECVNDO ratione. PRIMo, potestas Ecclesiastica, & politica non sunt contrariæ, sed vtraque bona, vtraque à Deo, vtraque laudabilis, & vna alteri seruit, ergo non pugnant inter se, ergo simul in eodẽ esse possunt.

SECUNDO, magis diuersa sunt pax, & bellum, quàm bona temporalia & spiritualia; at vnus & idem Rex simul præest senatui & exercitui, togatis & armatis, ergo multò magis poterit vnus præesse in temporalibus, & spiritualibus rebus.

TERTIO, potest vnus Rex gubernare diuersissima regna, quæ diuersos mores, ritus, leges, consuetudines habeant, & pari ratione potest vnus Episcopus regere plurimas Ecclesias, vt patet de Patriarchis antiquis (vt omittam Romanum) quorum quilibet habuit sub se plurimos Episcopos: ergo etiam poterit vnus homo regere vnum episcopatum, & vnum principa-

cipa-

cipatum. Nam vel est difficilius regere episcopatum, quam principatum, vel facilius, vel æquè difficile: si primum, ergo si vnus regit duos episcopatus, à maiori reget vnum episcopatum, & vnum principatum: si secundum, ergo si vnus regit duos principatus, à maiori reget vnum principatum, & vnum episcopatum: si tertium, ergo si vnus regit duos episcopatus, vel duos episcopatus, à simili poterit regere vnum episcopatum, & vnum principatum.

QUARTO qui donauerunt Episcopo Romano, alijsq; Episcopis principatus temporales, pij homines fuerunt, & ea de causa præcipuè à tota Ecclesia commendati sunt, vt patet de Constantino, & Carolo Magno, & Ludouico eius filio, quinde pius appellatus est: quos etiã aduersarij laudant, & contra, qui eiusmodi principatum auferre conati sunt, vt Aistulphus Rex Longobardorum, Henricus IV. & V. Otho IV. Fridericus I. & II. ab omnibus historicis, vt impij, & sacrilegi notantur.

De AISTVLPHO sic scribit ADO in Chronico anni DCC. XXVII. *Aistulphus*, inquit, *Longobardorum Rex nimis præde testamenta dono prædecessorum eius B. Petro collata perripit, & facultates Romanæ Ecclesiæ militibus suis dedit. Et infra: Aistulphus, vt perfidus, omnia mentitus est. Et infra: Aistulphus diuino iudicio dum Senatum pergit, subito percussus interiit.* B. quoq; BERNARDVS epist. 242. ad Rom. vehementer increpat Romanos, quòd ab Eugenio Papa discessissent, causa autem discessionis fuerat, vt ex Platina, & historicis alijs patet, quia Romani nolebant subesse Pontifici in temporalibus, sed more veteri per consules Remp. gubernari volebant. De Henrico IV. vide quæ supra notauimus lib. 4. cap. 13.

Neq; optimi principes fuerunt solùm ij, qui Apostolicam sedem ita ditarunt, sed etiam pleriq; eorum qui eiusmodi opes, & principatum receperunt. Nam Leonem IV. miraculis claruisse scribit Platina, Leonem IX. omnes Scriptores sanctum vocant, & miraculis claruisse scribunt Sigebertus, atq; Otho Frisingensis. Gregorium VII. illustrè miraculis fuisse, atq; etiam virum optimum scribit Lambertus Schaffnaburgensis, & nos de eodem multa diximus libro superiore. Celestini V. vitam sanctissimam, & miraculis plenissimam describit Petrus ab Aliaco Episcopus Cameracensis. Deniq; Adrianum I. Leonem II. Nicolaum I. Innocentium III. aliosque

nonnullos, scriptores omnes laudant, quos tamen satis constat, hunc principatum vna cum pontificatu administrasse.

DE NIQVE probatur VLTIMO experientia. Nam etsi absolute forte prestatet, Pontifices tractare solum spiritualia, & reges temporalia; tamen propter malitiam temporum experientia clamat, non solum vtiliter, sed etiam necessario, & ex singulari Dei prouidentia donatos fuisse Pontifici, aliisque Episcopis temporales aliquos principatus. Si enim in Germania Episcopi principes non fuissent, nulli ad hanc diem in suis sedibus permansissent: sicut ergo in Testamento veteri fuerunt Pontifices sine imperio temporali, & tamen vltimis temporibus, non poterat religio consistere, & defendi, nisi Pontifices etiam Reges essent, nimirum tempore Machabæorum. Ita quoque accidisse videmus Ecclesiæ, vt quæ primis temporibus ad maiestatem suam tuendam temporali principatu non egebat, nunc eodem necessario indigere videatur.

IAM VERO quod iure habeat summus Pontifex eum principatum, quem habet, probari posset facile, quia dono principatum habuit. Sic enim scribit ADO in Chronico anni DCC. XXVII. *Insuper Pipinus Rex Raennam, totamq; Pentapolim S. Apostolis Petro & Paulo tradidit.* Et exstat in decreto Gratiani dist. 63. constitutio Ludouici I. Caroli Magni filij in hanc formam: *Ego LVDOVICVS Romanorum Imperator Augustus statuo, & concedo per hoc pactum confirmationis nota tibi B. Petro principi Apostolorum, & per te vicario tuo domino Paschali Pontifici summo, & successoribus eius in perpetuum, sicut à predecessoribus vestris &sq; nunc in vestra potestate, & ditto tenuistis, & disposuistis Romanam ciuitatem cum ducatu suo, & suburbanis, & territoris eius montanis, & maritimis, littoribus, & portibus, seu cunctis ciuitatibus, castellis, oppidis, ac villis in Thuscia partibus.*

Item LEO Episcopus Hostiensis lib. I. Chronici Cassinensis cap. 9. *Fecit, inquit, idem inclytus Rex (Pipinus) cum filiis suis concessionem B. Petro eiusque vicario de ciuitatibus Italia ac territoris per designatos fines. A Lunis cum insula Corsica, inde in Suranum, in montem Bardonem, Vercetum, Parmam, Rhegium, Mantuam, & montem Silicis, simulque vniuersum exarchatum Raenna, sicut antiquitus fuit, cum provincie Venetarum & Histria: cunctumq; ducatum Spoletinum,*

ac Beneuentanum. Et infra: Demum idem Rex vna cum Romano Pontifice in Italiam veniens Ravennam & alias viginti ciuitates Aistulpho memorato sublatas Apostolica sedi subiecit. Idem L E o lib. 3. cap. 48. Anno, inquit, incarnata Dominica M. L. XXIX. Mathilda comitissa, Henrici Imperatoris exercitum timens, Liguriam, & Thusciam prouincias Gregorio Papa, & S. R. E. deuotissime obtulit. Et exstant Romae authentica instrumenta harum & similium donationum. Sed etiamsi nihil horum exstaret, abunde sufficeret praecipuo DCCC. annorum. Nam etiam regna, & imperia per latrocinium acquisita, tandem longo tempore fiunt legitima. Ab eo enim quo iure Iulius Caesar occupauit Romanum imperium, & tamen tempore Tiberij Christus ait Matt. 22. *Redite qua sunt Caesaris Caesari.* Quo iure Franci Galliam, Saxones Britanniam, Gothi Hispaniam inuaserunt? & tamen quis hoc tempore regna ab illis constituta illegitima esse diceret?

CAPVT X.

Soluuntur argumenta contraria.

SUPEREST argumenta soluere. PRIMO obiicit CALVINVS lib. 4. Instit. cap. II. §. 8. illud Matt. 20. *Reges Gentium dominantur eorum, vos autem non sic.* Significat enim Dominus, inquit Calvinus, non modo pastoris officium distinctum esse ab officio principis, sed res esse magis separatas, quam et in vnum hominem coire queant. Et quoniam videbat Calvinus posse obiici templum Moyses subiungit: *Nam quod Moses vtrumque simul sustinuit, primum, raro id miraculo factum est: deinde fuit temporarium, donec res melius componerentur. Vbi autem certa forma a Domino praescribitur, ciuilibis gubernatio ei relinquatur, sacerdos autem iubetur fratri resignare. & merito est enim supra naturam et vnus homo vtriusque oneri sufficiat.*

RESPONDEO dupliciter; PRIMO, Dominum hoc solum instituere meros principes Ecclesiasticos, ac docere, debere eos, vt tales sunt, praesse subditis non more regum & dominorum, sed more patrum & pastorum. Non autem sequitur hinc, non posse vnum, & eundem esse Episcopum & Principem.

Exem.